

T. B. M. M. (S. Sayısı : 16)

İşkencenin ve Gayriinsanî Ya Da Küçültücü Muamele Veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/376)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 07-101-2134/01137

18 . 1 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.1.1988 tarihinde kararlaştırılan «İşkencenin ve Gayriinsanî ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GEREKÇE

1. «İşkencenin ve Gayriinsanî ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi», Avrupa Konseyi bünyesinde İnsan Hakları Yönetim Komitesine bağlı bir uzmanlar grubunca hazırlanmıştır.

Taslağın hazırlanması aşamasında uzmanlar grubu Avrupa Konseyinin diğer bazı organlarının da (Suç Sorunları Komitesi, Hukukî İşbirliği Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa İnsan Hakları Divanı gibi) istişari mütalaalarına başvurmuş ve sonuçta hazırladığı taslak Sözleşmeyi İnsan Hakları Yönetim Komitesine Haziran 1986'da tevdi etmiştir. İnsan Hakları Yönetim Komitesi de, üzerindeki incelemeleri müteakip taslağı uygun görülürse imzaya açılmak üzere Şubat 1987'de Avrupa Konseyi Delegeler Komitesine sunmuştur.

2. Sözleşme, Delegeler Komitesinde müzakere edilerek 1987 Haziranında oybirliği ile kabul edilmiş ve 26 Kasım 1987 tarihinde Avrupa Konseyi Bakanlar Ko-

mitesi toplantısı sırasında üye ülkelerin imzasına açılmış ve aynı tarihte 19 üye ülke tarafından imzalanmıştır. Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için 7 ülke tarafından onaylanması gerekmektedir. Halihazırda Sözleşme herhangi bir ülke tarafından onaylanmış değildir.

3. Sözleşmenin hazırlık çalışmalarında ve müteakip müzakereler sırasında tüm üye ülkelerin Sözleşmeye yaklaşımı müspet olmuştur. Gerek Sözleşme taslağının oluşturulduğu uzmanlar düzeyindeki toplantılarda, gerek Avrupa Konseyi Delegeler Komitesinde taslakla ilgili olarak yapılan görüşmelerde Sözleşmenin hem özü ve amacı, hem de muhtevası tarafımızdan da desteklenmiştir.

4. Sözleşmenin çeşitli bakanlıkları ve kuruluşları ilgilendiren muhtelif veçheleri bulunduğundan, Sözleşmenin imzalanmasına ilişkin çalışmalar bu bakanlıklar ve kuruluşlar arasında ortak inceleme ve koordinasyon gerektirmiştir. Bu inceleme ve koordinasyon çalışmalarının sonuçlandırılmasını takiben, Sözleşme, Bakanlar Kurulunun 7 Ocak 1988 tarih ve 88/12487 sayılı kararı doğrultusunda 11 Ocak 1988 günü Strazbourg'da Avrupa Konseyi Nezdindeki Daimî Temsilcimiz tarafından Hükümetimiz adına imzalanmıştır.

5. Sözleşmenin belli başlı hükümleri ve işleyişi hakkındaki bilgiler aşağıda mairuzdur :

— Sözleşme, taraf devletlerde, kamu makamlarının kararıyla hürriyetlerinden yoksun bırakılan kişilerin içinde bulundurulduğu bütün mahalleri ziyaret etmeye yetkili kılınan ve taraf devletlerden birer üyeden oluşan bir Komite ihdas etmektedir.

— Bu mahallerde sınırlama mevcut olmayıp, sivil ve askerî ceza ve tutukveçlerini, polis karakollarını, akıl hastanelerini kapsamaktadır.

— Komite periyodik ve koşulların gerektirdiği hallerde taraf ülkelere ziyarette bulunabilecektir.

— Komitede bir devletten birden fazla üye olamayacak ve Komite üyeleri Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince taraf devletlerce önerilecek isimler arasından 4 yıl süre ile seçileceklerdir.

— Komitenin toplantıları gizli olacaktır.

— Komite ziyaretlerinde en az iki üye görev yapacaktır.

— Komite, taraf ülke hükümetini haberdar ettikten sonra ziyarette bulunabilecektir.

— İstisnai durumlarda, taraf devletin yetkili makamları Komitenin ziyaret tarihi ve ziyaret için önerilen yer konusunda itiraz maksadıyla Komite nezdinde girişimde bulunabilirler. Bu girişimler, sadece millî savunma, kamu düzeni, hürriyetlerinden yoksun bırakılan kişilerin bulunduğu mahallerde ciddi kargaşanın vuku bulması, ilgili şahsın sağlık durumu veya ciddi bir suçtan dolayı acil bir sorgulamanın sürdürülmemekte olduğu hallerde yapılabilir.

— Bu tür girişimler sonucunda, Komite ve ilgili taraf, Komitenin görevlerini süratle yerine getirebilmesi için durumun aydınlatılması ve yapılacak düzenlemeler konusunda anlaşmaya varmak üzere istişarelerde bulunurlar.

— Komite her ziyaret sonunda bir rapor hazırlayacak ve bunu olabilecek tavsiyelerini de ilave ederek ilgili tarafa gönderecektir.

— Komitenin topladığı bilgiler ve ziyaret edilen devlet makamlarına sunacağı rapor gizli tutulacak, ancak taraf devletin işbirliğinden kaçındığı ya da Komite tavsiyelerini yerine getirmemesi durumlarında Komite ahenf bir beyanda bulunabilecektir.

— Sözleşmeye çekince koymak mümkün değildir.

— Komite üyeleri görevleri süresince bazı haklar ve bağışıklıklardan istifade edeceklerdir. Bunlar özetle :

- a) Görevleri sırasında sarfedebilecekleri sözler, yazabilecekleri yazılar veya diğer fiillerinden dolayı hiçbir adli takibata maruz bırakılmayacaklardır.
- b) Seyahat serbestiyetleri hiçbir şekilde kısıtlanmayacaktır.
- c) Gümrük kapılarında taraf devletlerin geçici görevli üst düzey yetkililerine uygulanan kolaylıklardan istifade edeceklerdir.
- d) Belge ve kâğıtlarına dokunulmayacak, haberleşmeleri sansür edilmeyecektir.

6. Malumları olduğu üzere, işkence ve kötü muamele gerek Anayasamızda, gerek Türk Ceza Kanununda yasaklanmıştır ve bu fiiller suç teşkil etmektedir. Bu konuda ilgili makamlarımız her türlü titizlik ve hassasiyeti göstermektedirler. Nitekim, işkence suçu işledikleri mahkeme tarafından tespit edilen kişiler gerekli cezalara çarptırılmaktadırlar. Dolayısıyla, Avrupa Konseyi üyesi ülkelerde işkence ile mücadele amacı ile hazırlanmış bulunan bu Sözleşmenin onaylanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Türkiye her zaman insan haklarının ve temel özgürlüklerin etkin bir biçimde korunması ve daha da geliştirilmesini hedef almıştır. Bu konudaki kararlı tutumumuzun bir örneğini 28 Ocak 1987 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna kişisel başvuru hakkının tanınması teşkil etmiştir. İnsan haklarının korunması çerçevesinde işkence suçu ile mücadeleyi amaçlayan bu Sözleşmenin onaylanması insan hakları konusuna Türkiye'nin verdiği önemin bir diğer göstergesi olacaktır.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/376

Karar No. : 2

3 . 2 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı, Adalet Bakanı Sayın Mahmut Oltan Sungurlu'nun, Adalet ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Alpaslan Pehlivanlı</i>	<i>İhsan Nuri Topkaya</i>
Ankara	Ordu
Kâtip	Üye
<i>Gökhan Maraş</i>	<i>Abdullah Ulutürk</i>
Kırşehir	Afyon
Üye	Üye
<i>Kâmil Ateşoğulları</i>	<i>Hasan Namal</i>
Ankara	Antalya
Üye	Üye
<i>Mustafa Cumhur Ersümer</i>	<i>Hasan Tanrıöver</i>
Çanakkale	Gaziantep
Üye	Üye
<i>Aytekin Kotil</i>	<i>Ahmet Ersin</i>
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
<i>Mehmet Onur</i>	<i>Murat Başesgioğlu</i>
Kahramanmaraş	Kastamonu
Üye	Üye
<i>Yılmaz Altuğ</i>	<i>Eyüp Cenap Gülpınar</i>
Sivas	Şanlıurfa
Üye	
<i>Güneş Gürseler</i>	
Tekirdağ	

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

22 . 2 . 1988

Esas No. : 1/376

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«İşkencenin ve Gayriinsanı ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 18.2.1988 tarihli birleşiminde, Sayın Dışışleri Bakanı Mesut Yılmaz ve Genelkurmay Başkanlığı, Adalet, İçişleri, Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerinin de katılmaları ile tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı ve gerekçesi okunarak, sözleşmenin, 11 Ocak 1988 günü Strazbourg'da imzalanmış olduğu; taraf devletlerde, kamu makamlarının kararıyla hürriyetlerinden yoksun bırakılan kişilerin içinde bulundurulduğu mahalleri ziyaret etmeye yetkili kılınan ve taraf devletlerden birer üyeden oluşan bir komitenin ihdasını öngördüğü anlaşıldı.

Tasarının gerekçesinde belirtildiği gibi işkence ve kötü muamele Anayasamızda ve Türk Ceza Kanununda yasaklanmıştır ve ilgili makamlarımız bu konuda her türlü titizlik ve hassasiyeti göstermektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, her zaman insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi ilkesini benimsemiş olan Türkiye'nin, Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna kişisel başvuru hakkını tanıması ile gösterdiği kararlı tutumunun, bu sözleşmenin onaylanması ile perçinleneceği düşünülerek, söz konusu Anlaşmanın onaylanmasını öngören Kanun Tasarısının gerekçesi Komisyonumuzca da uygun mütalaa edilerek maddelerinin müzakeresine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Anlaşmanın orijinal metinleriyle uyum sağlanması açısından, Komisyonumuzca, tasarının adının «İşkence ve Gayriinsanı ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı» olarak değiştirilmesine;

Başlık ile paralelliği sağlamak üzere aynı değişikliğin 1 inci maddede de yapılmasına; 2 nci ve 3 üncü maddelerin aynen kabulüne karar verilmiştir.

Ayrıca söz konusu anlaşma muhtevası hakkında iç ve dış kamuoyunun bariz duyarlılığı göz önüne alınarak, hükümet temsilcisinin de katılımıyla, İçtüzüğün 53 üncü maddesi gereğince Tasarının Genel Kurulda öncelikle görüşülmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan
M. Vehbi Dinçerler
Hatay

Sözcü
M. Cavit Kavak
İstanbul

Üye
Göksel Kalaycıoğlu
Ankara

Üye
Kâmrân İnan
Bitlis

Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur

Üye
M. İstemihan Talay
İçel

Üye
Erol Güngör
İzmir

Üye
Esat Kıratlıoğlu
Nevşehir

Üye
Ersin Taranoğlu
Sakarya

Üye
Mehmet Topaç
Uşak

Başkanvekili
Cevdet Akçalı
İstanbul

Kâtip
H. Adnan Tutkun
Amasya

Üye
Tevfik Koçak
Ankara

Üye
T. Yaşar Gülez
Bolu

Üye
Fuat Atalay
Diyarbakır
(İmzada bulunamadı.)

Üye
İsmail Cem
İstanbul

Üye
Nurettin Yılmaz
Mardin

Üye
Bahri Kibar
Ordu

Üye
A. Rifki Atasever
Tekirdağ

Üye
Ali Şakir Ergin
Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**İşkencenin ve Gayriinsanî Ya Da Küçültücü Muamele Veya Cezanın Önlenmesi
Avrupa Sözleşmesi'nin Onaylanması'nın Uygun Bulduğuna Dair
Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Türkiye tarafından Strasbourg'da 11 Ocak 1988 tarihinde imzalanan İşkencenin ve Gayriinsanî ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi'nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye tarafından Strasbourg'da 11 Ocak 1988 tarihinde imzalanan İşkencenin ve Gayriinsani ya da Küçültücü Ceza veya Muamelenin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

T. Özal
Başbakan

14 . 1 . 1988

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

İ. Kaya Erdem

Devlet Bakanı
Abdullah Tenekeci

Devlet Bakanı
Ali Bozer

Devlet Bakanı
Adnan Kahveci

Devlet Bakanı
Cemil Çiçek

Adalet Bakanı
M. Oltan Sungurlu

İçişleri Bakanı
Mustafa Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. Kurtcebe Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. Safa Giray

Ulaştırma Bakanı
Ekrem Pakdemirli

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
İmren Aykut

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Fahrettin Kurt

Devlet Bakanı
Kâzım Oksay

Devlet Bakanı
Veysel Atasoy

Devlet Bakanı
Yusuf B. Özal

Devlet Bakanı
Mehmet Yazar

Devlet Bakanı
Nihat Kitapçı

Millî Savunma Bakanı
Ercan Vuralhan

Dışişleri Bakanı
A. Mesut Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
H. Celâl Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
Bülent Akarcalı

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
H. Hüsnü Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı
Şükrü Yürür

Kültür ve Turizm Bakanı
M. Tınaz Titiz

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İŞKENCENİN VE GAYRİİNSANİ YA DA KÜÇÜLTÜCÜ CEZA VEYA MUAMELENİN ÖNLENMESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

DİBAÇE

Aşağıda imzaları bulunan Avrupa Konseyi üyesi Devletler,
İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Sözleşme hükümlerini dikkate alarak;

Aynı Sözleşmenin, «hiç kimse işkenceye veya gayriinsanî veya küçültücü ceza veya muameleye tabi tutulmayacaktır» şeklindeki 3 üncü maddesini hatırd tutarak;

3. Madde ihlallerinin mağdurları olduklarını iddia eden kişilerle ilgili olarak bu Sözleşmede öngörülen mekanizmanın işlemekte olduğunu kaydederek;

Hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerin işkence ve gayriinsanî ya da küçültücü ceza veya muameleye karşı korunmalarının, ziyaretlere dayanan, önleyici nitelikte, adli olmayan yollarla kuvvetlendirilebileceğine kani olarak;

Aşağıdaki gibi anlaşmışlardır :

BÖLÜM I

Madde 1

İşkencenin ve Gayriinsanî ya da Küçültücü ceza veya muamelelerin önlenmesi için bir Avrupa Komitesi teşkil olunacaktır (bundan sonra «Komite» olarak anılacaktır). Komite, ziyaretler yapmak suretiyle, hürriyetinden yoksun bırakılan kişilere yapılan muameleyi, gerekli ise bu gibi kişilerin işkence ve gayriinsanî ya da küçültücü ceza veya muameleden korunmalarının kuvvetlendirilmesi amacıyla inceleyecektir.

Madde 2

Herbir Taraf, bu Sözleşmeye uygun olarak, yetkili olduğu ve bir kamu makamı tarafından hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerin bulunduğu herhangi bir yere ziyaretler yapılmasına izin verecektir.

Madde 3

Bu Sözleşmenin uygulanmasında, Komite ve ilgili Tarafın yetkili millî makamları birbirleriyle işbirliği yapacaklardır.

BÖLÜM II

Madde 4

1. Komite, Tarafların sayısına eşit sayıda üyelerden oluşacaktır.
2. Komite üyeleri, Sözleşmenin kapsadığı alanlarda insan hakları konusunda yetkileriyle tanınan veya mesleki deneyimi olan yüksek ahlaki karaktere sahip kişiler arasından seçilecektir.

3. Komite'nin iki üyesi aynı devletin vatandaşı olmayacaktır.
4. Üyeler kendi kişisel sıfatları ile görev yapacaklar, bağımsız ve tarafsız olacaklar ve Komiteye etkin şekilde hizmet vermeye hazır olacaklardır.

Madde 5

1. Komite üyeleri, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Bürosu tarafından hazırlanacak isim listesinden Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından mutlak çoğunlukla seçilecektir; tarafların Parlamenter Meclisteki milli heyetleri asgari ikisi kendi vatandaşı olan üç aday gösterecektir.

2. Arzî olarak boşalan üyelikler için aynı usul takip edilecektir.

3. Komite üyeleri dört yıllık süre için seçilecektir. Üyeler sadece bir kez yeniden seçilebilirler. Bununla birlikte, ilk seçimde seçilen üyelere üçüncü süresi, iki yıl sonunda bitecektir. Görev süreleri ilk iki yıllık süre sonunda bitecek üyeler, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından, ilk seçimin tamamlanmasından hemen sonra kura ile tayin olunacaktır.

Madde 6

1. Komite gizli olarak toplanacaktır. Toplantı için yeterli üye sayısı Komite üyelerinin çoğunluğuna eşit olacaktır. Komite kararları, 10 uncu maddenin 2 nci paragrafı saklı kalmak kaydıyla, mevcut üyelerin çoğunluğu ile alınacaktır.

2. Komite, çalışma tüzüğünü kendi hazırlayacaktır.

3. Komitenin Sekreteryaya hizmetleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından sağlanacaktır.

BÖLÜM III

Madde 7

1. Komite, 2 nci maddede belirtilen yerlere ziyaretler düzenleyecektir. Devrevi ziyaretlerden ayrı olarak; Komite şartların gerektirmekte olduğunu gördüğü takdirde, bu nitelikte başka ziyaretler de düzenleyebilir.

2. Genel bir kural olarak, ziyaretler en az iki Komite üyesi tarafından yapılacaktır. Komite, gerekli gördüğü takdirde, uzmanlardan ve tercümanlardan yararlanacaktır.

Madde 8

1. Komite, ilgili Taraf Hükümetine ziyaret yapma niyetini bildirecektir. Bu bildirimden sonra Komite, 2 nci maddede belirtilen herhangi bir yeri, herhangi bir zamanda ziyaret edebilir.

2. Taraf ülke, Komite'ye görevini ifa etmesi için aşağıdaki kolaylıkları sağlayacaktır :

- a — Ülkesine giriş ve kısıtlama olmaksızın seyahat hakkı;
- b — Hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerin buldukları yerler hakkındaki tüm bilgilerin sağlanması;
- c — Hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerin bulunduğu her türlü yere, buralarda kısıtlama olmadan dolaşma hakkı dahil olmak üzere, sınırsız giriş;
- d — İlgili tarafın elinde olup da, Komite'nin görevini yapması için gerekli olan diğer bilgilerin sağlanması. Bu gibi bilgilerin istenmesinde, Komite, millî hukuk ve meslekî ahlakın uygulanabilir kurallarını dikkate alacaktır.
3. Komite, hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerle özel olarak görüşebilir.
4. Komite, ilgili bilgi verebileceğine inandığı herhangi bir kişi ile serbestçe muhabere edebilir.
5. Komite, gerekiyorsa, ilgili tarafın yetkili makamlarına gözlemlerini derhal bildirebilir.

Madde 9

1. İstisnâî şartlarda, ilgili Tarafın yetkili makamları, Komite tarafından teklif olunan belirli bir ziyaret yerine veya ziyaret zamanına karşı Komiteye girişimde bulunabilirler. Bu gibi girişimler, yalnızca, millî savunma, kamu güvenliği, kişilerin hürriyetlerinden yoksun bırakıldıkları yerlerde ciddi karışıklık, bir kişinin sağlık durumu veya ciddi bir suçta taalluk eden acil bir sorgulamanın yürütülüyor olması gerekçeleriyle yapılabilir.

2. Bu gibi girişimleri takiben, Komite ve ilgili Taraf, durumu açıklığa kavuşturmak ve Komite'nin görevini süratle yerine getirmesini sağlayacak düzenlemeler üzerinde mutabık kalmak üzere hemen yekdiğeri ile danışmalara girişecektir. Bu düzenlemeler, Komite'nin ziyaret etmeyi önerdiği herhangi bir şahsın başka bir yere nakledilmesini kapsayabilir. Ziyaret yapılıncaya kadar ilgili Taraf, Komite'ye alakalı kişi hakkında bilgi sağlayacaktır.

Madde 10

1. Her ziyaretten sonra Komite, ilgili Tarafın sunabileceği gözlemleri de dikkate alarak, ziyaret sırasında tespit ettiği vakıalar hakkında bir rapor düzenleyecektir. Komite, gerekli gördüğü takdirde tavsiyelerine de yer verebileceği raporunu ilgili Tarafa gönderecektir. Komite, ilgili Taraf ile, hürriyetinden yoksun bırakılan kişilerin daha iyi korunmaları konusunda gerekli ise önerilerde bulunmak maksadıyla, danışmalarda bulunabilir.

2. İlgili Taraf işbirliği yapmadığı, ya da Komite'nin tavsiyeleri ışığında durumun iyileştirilmesini reddettiği takdirde, Komite, ilgili Tarafa görüşlerini bildirme imkânının verilmesini müteakip, üyelerinin üçte - iki çoğunluğu ile, konu hakkında kamuya bir açıklama yapılmasına karar verebilir.

Madde 11

1. Komite tarafından ziyaret ile ilgili olarak toplanan bilgiler, Komite raporu ve ilgili Taraf ile danışmalar gizli olacaktır.
2. Komite, ilgili Tarafın talep etmesi halinde, ilgili tarafın yorumları ile birlikte raporunu yayımlayacaktır.
3. Bununla birlikte, ilgili şahsın açık rızası olmaksızın hiçbir şahsı bilgi yayınlanmayacaktır.

Madde 12

Komite, 11 inci maddede yer alan gizlilik kurallarına bağlı olarak, her yıl faaliyetleri konusunda Bakanlar Komitesine bir genel rapor sunacak, bu rapor Parlamento Meclise de gönderilecek ve kamuya açıklanacaktır.

Madde 13

Komite üyeleri, Komiteye yardım eden uzman ve diğer şahıslar, görevleri sırasında ve görevlerinin sona ermesini müteakip, görevlerinin yerine getirilmesi sırasında edindikleri bilgilerin ve öğrendikleri vakıaların gizliliğini muhafaza etmekle yükümlüdürler.

Madde 14

1. Komiteye yardım eden kişilerin isimleri, 8 inci maddenin 1 inci paragrafı geiğince yapılacak bildirimde belirtilecektir.
2. Uzmanlar, Komitenin talimatı ve yetkisi altında faaliyet göstereceklerdir. Bunlar, bu Sözleşmenin kapsadığı alanlarda özellikle bilgi ve deneyim sahibi olacaklar ve Komite üyeleri gibi aynı şekilde bağımsızlık, tarafsızlık ve hizmete hazır bulunma kurallarıyla bağlı olacaklardır.
3. Bir Taraf, istisnaı olarak, Komiteye yardım eden herhangi bir uzman veya başka bir şahsın, ülkesinde bir yere yapılacak ziyarette yer almasına müsaade edilmeyebileceğini beyan edebilir.

BÖLÜM IV

Madde 15

Herbir Taraf, Hükümetine yapılacak bildirimleri almaya yetkili merciin ve tayin edebileceęi herhangi bir irtibat görevlisinin isim ve adresini Komiteye bildirecektir.

Madde 16

Komite, Komite üyeleri ve 7 nci maddenin 2 nci paragrafında atıf yapılan uzmanlar, bu Sözleşmenin Ek'inde yer alan ayrıcalık ve bağışlıklardan yararlanacaklardır.

Madde 17

1. Bu Sözleşme, hürriyetinden yoksun bırakılan kişiler için daha fazla koruma sağlayan iç mevzuat veya uluslararası herhangi bir anlaşma hükmüne zarar vermemektedir.

2. Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi organlarının yetkilerini veya bu Sözleşme gereğince Taraflarca üstlenilen yükümlülükleri sınırlar veya bunlardan sapmaya imkân verir şekilde yorumlanamaz.

3. Komite, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri ve buna bağlı 8 Haziran 1977 tarihli Ek Protokoller uyarınca, himayeci Devlet veya Uluslararası Kızılhaç Komitesi temsilci veya delegelerinin müessir şekilde düzenli olarak ziyaret ettikleri yerleri ziyaret etmeyecektir.

BÖLÜM V

Madde 18

Sözleşme, Avrupa Konseyine üye devletlerin imzasına açık olacaktır. Sözleşme, onaylama kabul veya tasvibe tabi olacaktır. Onaylama, kabul veya tasvib belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi olunacaktır.

Madde 19

1. Bu Sözleşme, 18 inci madde hükmüne uygun olarak yedi Avrupa Konseyi üyesi Devletin Sözleşme ile bağlı olduklarına dair rızalarını beyan ettikleri tarihi takip eden üç aylık sürenin dolmasını izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

2. Bu Sözleşme ile bağlı olduğuna dair rızasını sonradan beyan eden herhangi bir üye Devletle ilgili olarak, Sözleşme; onaylama, kabul veya tasvib belgesinin tevdi tarihini takip eden üç aylık sürenin dolmasını izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 20

1. Herhangi bir devlet, imzalama sırasında veya onaylama, kabul veya tasvib belgesini tevdi ederken Sözleşmenin uygulanacağı toprağı veya toprakları belirleyecektir.

2. Herhangi bir Devlet, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben yapacağı bir beyan ile, bu Sözleşmenin uygulanmasını, beyanında belirlediği diğer herhangi bir toprağına teşmil edebilir. Bu toprak ile ilgili olarak Sözleşme, böyle bir beyanın Genel Sekreter tarafından alındığı tarihi takip eden üç aylık sürenin dolmasını izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

3. Bundan önceki iki paragraf uyarınca yapılmış herhangi bir beyan, bu beyanda zikredilen herhangi bir toprak ile ilgili olarak, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben yapılacak bir bildirim ile geri alınabilir. Geri almak, böyle bir bildirimın Genel Sekreter tarafından alındığı tarihi takip eden üç aylık sürenin dolmasını izleyen ayın birinci günü geçerli olacaktır.

Madde 21

Bu Sözleşme hükümleri ile ilgili olarak çekince konulamaz.

Madde 22

1. Herhangi bir Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir bildirim ile Sözleşmenin feshini ihbar edebilir.
2. Böyle bir ihbar, beyanın Genel Sekreter tarafından alındığı tarihi takip eden oniki aylık sürenin dolmasını izleyen ayın birinci günü geçerli olacaktır.

Madde 23

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Avrupa Konseyine üye Devletlere :

- a — Her imza işlemini,
- b — Her onaylama, kabul veya tasvib belgesinin tevdi edilmesini,
- c — Bu Sözleşmenin 19 uncu ve 20 nci maddelere uygun olarak yürürlüğe girdiği her tarihi,
- d — Sözleşmenin 8 inci ve 10 uncu maddelerine uygun olarak yapılan işlem hariç olmak üzere, bu Sözleşmeyi ilgilendiren herhangi bir işlem, bildirim veya yazışmayı bildirecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımında gereği gibi yetkilî kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak olan işbu Sözleşme, İngilizce ve Fransızca olarak ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde 26 Kasım 1987 tarihinde Strasbourg'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Av-

rupa Konseyine üye devletlerin her birine bu Sözleşmenin aslına uygun suretlerini tevdi edecektir.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti adına
Alois MOCK

Belçika Krallığı Hükümeti adına
Rombaut VAN CROMBRUGGE

Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti adına
George IACOVOU

Danimarka Krallığı Hükümeti adına
Erling Vilhelm QUADE

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına
Claude MALHURET

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti
adına
Helmut SCHAFER
Günter KNACKSTEDT

Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti adına
Théodoros PANGALOS

İzlanda Cumhuriyeti Hükümeti adına
Steingrímur HERMANNSSON

İrlanda Hükümeti adına

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına
Luigi FRANZA

Lihtenştayn Prensiği Hükümeti adına
Hans BRUNHART

Lüksemburg Büyük Dükabığı Hükümeti
adına
Jacques F. POOS

Malta Hükümeti adına
V. TABONE

Hollanda Krallığı Hükümeti adına
Wicher Oncko SERVATIUS

Norveç Krallığı Hükümeti adına
Kari GJESTEBY

Portekiz Cumhuriyeti Hükümeti adına
Jose Manuel DURAO BARROSO

İspanya Krallığı Hükümeti adına
Virgilio ZAPATERO GOMEZ

İsveç Krallığı Hükümeti adına
Anita GRADIN

İsviçre Konfederasyonu Hükümeti adına
Pierre AUBERT

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına

Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda
Birleşik Krallığı Hükümeti adına
Timothy John Crommelin EGGAR

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak olan işbu Sözleşme, İngilizce ve Fransızca olarak, tek orijinal belgenin doğru nüshası olarak tasdik edilmiştir.

Strasbourg 15 Aralık 1987

Avrupa Konseyi Hukuk İşleri Müdürü
Erik HARREMOES

NOT : İşbu Sözleşme, Bakanlar Kurulu'nun 7.1.1988 tarih ve 88/12487 sayılı Kararına istinaden, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Avrupa Konseyi Nezdinde Türkiye Daimî Temsilcisi Büyükelçi Filiz DİNÇMEN tarafından Strasbourg'da 11 Ocak 1988 tarihinde imzalanmıştır.

EK

Ayrıcalık ve Bağışıklıklar

(Madde 16)

1. Bu ekin maksadı bakımından, Komite üyelerine yapılan atıflar, 7 nci maddenin 2 nci paragrafında söz konusu olan uzmanlara da şamil olacak şekilde anlaşılacaktır.

2. Komite üyeleri, görevlerinin ifası sırasında ve görevlerini yerine getirirken yaptıkları seyahatlerde aşağıdaki ayrıcalık ve bağışıklıklardan yararlanırlar :

a) Şahsî tutuklanma veya gözaltına alınma ve şahsî bagajlara el konmasından bağışıklık ve resmî sıfatları ile sarfettikleri yazılı veya sözlü ifadeleri ve her türlü fiilleri bakımından her türlü adli takibattan bağışıklık;

b) İkamet ettikleri ülkelerden çıkış ve bu ülkelere dönüş, görev ifa ettikleri ülkelere giriş ve bu ülkelerden çıkış sırasında hareket serbestileri üzerindeki her türlü kısıtlamadan ve görevlerini yaparken ziyaret ettikleri veya geçtikleri ülkelerde yabancıların tabi oldukları tecil işlemlerinden bağışıklık.

3. Komite üyeleri, fonksiyonlarının ifası ile ilgili seyahatleri sırasında gümrük ve döviz denetim işlemleri bakımından aşağıdaki kolaylıklardan yararlandırılacaklardır :

a) Kendi hükümetlerince, geçici resmî görev ile yurt dışına seyahat eden yüksek seviyeli yetkililere tanınan kolaylıklar;

b) Diğer Tarafların hükümetlerince, yabancı hükümetlerin geçici resmî görevlisi olan temsilcilerine tanınan kolaylıklar.

4. Komitenin belge ve evrakına, Komitenin işi ile ilgili olduğu sürece dokunulamaz. Komitenin resmî yazışmaları ve diğer resmî muhaberatı engellenemez veya sansüre tabi tutulamaz.

5. Komite üyeleri için tam bir konuşma özgürlüğü ve görevlerinin ifasında tam bir bağımsızlık temin etmek amacıyla, söz konusu kişilerin görevleri sona ermiş olsa dahi görevlerinin ifası sırasındaki sözlü veya yazılı ifadeleri ve her türlü fiilleri bakımından adli takibattan bağışık tutulurlar.

6. Ayrıcalık ve bağışıklıklar, Komite üyelerine kendi şahsî çıkarları için değil, görevlerinin bağımsız biçimde ifasını güvence altına almak üzere tanınmıştır. Sadece Komite, üyelerine tanınmış olan bağışıklıklarını kaldırmaya yetkilidir. Komite üyelerinden birinin bağışıklığından bunun adaleti engelleyici olduğu kanaatine vardığı herhangi bir halde ve bağışıklıktan, bunun tanınma maksadına zarar vermeden kaldırılabilceği hallerde, kaldırma hakkına sahiptir ve aynı zamanda bununla yükümlüdür.